

Úřad městyse Vranov nad Dyjí

Náměstí 21, 671 03 Vranov nad Dyjí

www.ouvranov.cz

CO JE SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANA DĚTÍ?

Sociálně-právní ochrana dětí (dále také SPOD) je ochrana zájmů dítěte, jeho vývoje a zajištění řádné výchovy. Dále zahrnuje působení k obnovení narušených funkcí rodiny i zajištění náhradního rodinného prostředí, nemůže-li dítě žít ve vlastní rodině. Hlavním hlediskem SPOD je zájem a blaho dítěte, ochrana rodičovství a rodiny a vzájemné právo rodičů a dětí na rodičovskou výchovu a péči. Při zajišťování SPOD se také přihlíží k širšímu sociálnímu prostředí dítěte.

Nejdůležitějším dokumentem v ochraně dětí je Úmluva o právech dítěte. SPOD je v České republice upravena zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláškou č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

Ochrana dětí je záležitostí celé společnosti. Nezastupitelnou a důležitou roli v SPOD mají také školy. Dítě ve škole tráví velkou část dne, s učiteli se vidá každý všední den, většinou po dobu několika let. Učitel dítě zná, má k němu vytvořený vztah a většinou pozná, pokud se např. dítě začne chovat jinak, než je pro něj obvyklé.

Podle § 6 zákona č. 359/1999 Sb. se SPOD vztahuje zejména na děti:

- a) jejichž rodiče
 1. zemřeli,
 2. neplní povinnosti plynoucí z rodičovské odpovědnosti, nebo
 3. nevykonávají nebo zneužívají práva plynoucí z rodičovské odpovědnosti;
- b) které byly svěřeny do výchovy jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte, pokud tato osoba neplní povinnosti plynoucí ze svěřeni dítěte do její výchovy;
- c) které vedou zahálčivý nebo nemravný život spočívající zejména v tom, že zanedbávají školní docházku, nepracují, i když nemají dostatečný zdroj obživy, požívají alkohol nebo návykové látky, jsou ohroženy závislostí, živí se prostitucí, spáchaly trestný čin nebo, jde-li o děti mladší než patnáct let, spáchaly čin, který by jinak byl trestným činem, opakovaně nebo soustavně páchají přestupky nebo jinak ohrožují občanské soužití;
- d) které se opakovaně dopouští útěků od rodičů nebo jiných fyzických nebo právnických osob odpovědných za výchovu dítěte;
- e) na kterých byl spáchán trestný čin ohrožující život, zdraví, svobodu, jejich lidskou důstojnost, mravní vývoj nebo jmění, nebo je podezření ze spáchání takového činu;
- f) které jsou na základě žádostí rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte opakovaně umístovány do zařízení zajišťujících nepřetržitou péči o děti nebo jejich umístění v takových zařízeních trvá déle než 6 měsíců;

g) které jsou ohrožovány násilím mezi rodiči nebo jinými osobami odpovědnými za výchovu dítěte, popřípadě násilím mezi dalšími fyzickými osobami;

h) které jsou žadateli o udělení mezinárodní ochrany, azylanty nebo osobami požívajícími doplňkové ochrany, a které se na území České republiky nacházejí bez doprovodu rodičů nebo jiných osob odpovědných za jejich výchovu; pokud tyto skutečnosti trvají po takovou dobu nebo jsou takové intenzity, že nepříznivě ovlivňují vývoj dětí nebo jsou anebo mohou být příčinou nepříznivého vývoje dětí.

Z výše uvedeného je patrné, že SPOD se vztahuje na děti, jejichž rodiče nežijí nebo nevykonávají dostatečně řádně povinnosti vyplývající z rodičovské odpovědnosti. Vztahuje se také na děti, které zanedbávají školní docházku, jsou ohrožené závislostí na návykových látkách, provozují prostituci, spáchaly trestný čin nebo opakovaně páchají přestupky. Ochrana také náleží dětem, na kterých byl spáchán trestný čin nebo je podezření ze spáchání trestného činu, a dětem, které jsou ohroženy násilím jak ze strany rodičů, tak i jiných osob. SPOD se také vztahuje na děti, které jsou opakovaně umísťovány do různých pobytových zařízení nebo v těchto zařízeních pobývají déle než 6 měsíců, a na nezletilé žadatele o azyl bez doprovodu dospělé osoby.

Sociálně-právní ochrana dětem náleží, pokud výše uvedené okolnosti trvají po takovou dobu nebo jsou takové intenzity, že nepříznivě ovlivňují vývoj dítěte.

Dítě má právo požádat orgány sociálně-právní ochrany dětí a také školy a školská zařízení o pomoc při ochraně svého života a svých práv. Toto může učinit i bez vědomí rodičů.

Standardy kvality sociálně-právní ochrany dětí

Standard kvality č. 1

Místní a časová dostupnost

Orgán sociálně-právní ochrany zajišťuje účinné poskytování sociálně-právní ochrany v potřebném rozsahu na celém území své spádové oblasti v době úředních hodin Úřadu městyse Vranov nad Dyjí:

Pondělí	08,00 – 17,00
Úterý	08,00 – 11,00
Středa	08,00 – 17,00
Čtvrtek	08,00 – 11,00
Pátek	08,00 – 10,00

Kontakt:

Dana Maurerová, Náměstí 21, 671 03 Vranov nad Dyjí, ID datové schránky: 4ugbuf7
tel.: 515 225 905, mobil: 725 917 212, e-mail: maurerova@ouvrnov.cz

Standard kvality č. 2

Prostředí a podmínky

Výkon sociálně – právní ochrany (dále jen SPO) je zajištěn v prostorách městyse Vranov nad Dyjí v prvním patře - kancelář č. 1.

Pro výkon SPO na pracovišti i mimo něj má orgán sociálně – právní ochrany k dispozici následující materiální vybavení: telefon, mobilní telefon, počítač, notebook, fotoaparát, automobil.

Standard kvality č. 3

Informovanost o výkonu sociálně-právní ochrany dětí

Orgán sociálně – právní ochrany má zveřejněny informace na internetové stránce Městyse Vranov nad Dyjí www.ouvrnov.cz a dále spolupracuje se Základní a Mateřskou školou Vranov nad Dyjí, Obvodním oddělením Policie ČR Vranov nad Dyjí.

Pracovníka sociálně – právní ochrany můžete žádat o pomoc, když:

- rozcházíte s partnerem a je třeba vyřešit výchovu a výživu u dětí
- máte výchovné problémy s vaším dítětem – záškoláctví, drogy, špatný prospěch
- je třeba u dítěte řešit výchovu formou náhradní rodinné péče – osvojení, pěstounská péče, poručenství a svěření dítěte do péče jiné osobě než rodiči
- ohrožení života dítěte, nebo ohrožení jeho zdravého vývoje
- určení či popření otcovství u dítěte

Děti se mohou na pracovníka obrátit s těmito problémy:

- problémy ve škole (prospěch, neshody, šikana)
- problémy doma (ztráta zázemí, ubližování, fyzické a psychické tresty)
- pokud užívají drogy, alkohol a chtějí přestat
- pokud jim rodiče brání stýkat se s druhým rodičem, prarodičem

Standard kvality č. 4

Personální zabezpečení výkonu sociálně-právní ochrany dětí

Pracovník OSPOD je zaměstnancem úřadu městyse Vranov nad Dyjí a svoji činnost vykonává dle zákona č. 359/199 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, dodržuje veškeré interní předpisy stanovené Městyssem Vranov nad Dyjí. Pracovník disponuje průkazem zaměstnance.

Standard kvality č. 5

Přijímání a zaškolování

Zaměstnanec městyse Vranov nad Dyjí zařazený do úřadu městyse Vranov nad Dyjí k výkonu sociálně-právní ochrany splňuje kvalifikační předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka podle zákona o sociálních službách a disponuje zvláštní odbornou způsobilostí na úseku sociálně-právní ochrany.

Nový zaměstnanci zařazení v orgánu sociálně-právní ochrany jsou přijímáni dle písemně zpracovaných vnitřních pravidel pro přijímání nových zaměstnanců městyse Vranov nad Dyjí. Tajemník úřadu městyse Vranov nad Dyjí zajišťuje zaškolení nového zaměstnance vykonávajícího sociálně-právní ochranu. V případě studentů a jiných právnických osob, kteří chtějí vykonávat stáž nebo dobrovolnickou práci, má s nimi tajemník úřadu uzavřenou smlouvu a pracovník sociálně-právní ochrany dětí zajišťuje jejich náležité proškolení.

Standard kvality č. 6

Profesní rozvoj zaměstnanců

Tajemník úřadu městyse Vranov nad Dyjí pravidelně (minimálně 1 x ročně) hodnotí zaměstnance sociálně-právní ochrany dětí. Hodnocení je zaměřeno zejména na stanovení,

vývoj a naplňování osobních profesních cílů a potřeb další odborné kvalifikace. Zaměstnavatel zajišťuje průběžné vzdělávání pracovníka dle písemně zpracovaného individuálního plánu dalšího vzdělávání, který je pravidelně vyhodnocován a aktualizován.

Standard kvality č. 7

Prevence

Orgán sociálně-právní ochrany aktivně vyhledává a monitoruje ohrožené děti. Prokazatelně koordinuje, případně vytváří podmínky pro preventivní aktivity ve svém správním obvodu.

Na pracovníka sociálně – právní ochrany se může s žádostí o pomoc obrátit také samo dítě, a to bez vědomí rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu v souladu s § 8 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb.. Klíčovou je pro úřad městyse Vranov nad Dyjí spolupráce s Mateřskou školou, Základní školou, Úřadem práce Vranov nad Dyjí a s ORP Znojmo, kterému musí bezodkladně oznámit informace o ohroženém dítěti podle § 10 odst. 1 písm. g) zákona č. 359/1999 Sb.

Orgán sociálně-právní ochrany v rámci preventivních aktivit spolupracuje s dalšími fyzickými osobami, právníckými osobami a orgány veřejné moci, zejména s orgány územní samosprávy, pověřenými osobami, poskytovateli sociálních služeb, zástupci škol a školských zařízení, Policií České republiky, Probační a mediační službou, soudem, státním zastupitelstvím, poskytovateli zdravotních služeb, případně dalšími fyzickými osobami, právníckými osobami a orgány veřejné moci zúčastněnými na péči o ohrožené děti podle místních potřeb a podmínek. Všechny uvedené subjekty mohou jako formu spolupráce v rámci výše uvedeného zvolit tým pro děti a mládež.

Standard kvality č. 8

Přijetí oznámení, posouzení naléhavosti a přidělení případu

Písemnosti OSPOD vyřizuje bez zbytečných průtahů nejpozději ve lhůtě dané zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. V případě doručení poštou, datovou schránkou, e-mailem je písemnost zaevidována na podatelně úřadu městyse Vranov nad Dyjí a následně předána pracovníkovi sociálně - právní ochrany. V případě telefonického oznámení (pracovník SPOD má svoji pevnou linku a mobilní telefon) je hovor zpracováván pracovníkem do záznamu. Při osobním jednání na úřadě nebo při depistáži v jeho přirozeném prostředí, pracovník sepíše protokol o pracovním úkonu.

Pracovník sociálně-právní ochrany vždy nejdříve vyhodnotí naléhavost situace klienta, seznámí klienta s možnostmi řešení, podá adekvátní poradenství ve věci, popřípadě odkáže na věcně příslušnou instituci.

Základním kritériem pro posouzení naléhavosti případů je míra ohrožení života dítěte, jeho bezpečí a zdravého vývoje.

Standard kvality č. 9

Jednání, vyhodnocování a individuální plán ochrany dítěte

Při jednání s klientem dodržuje orgán sociálně-právní ochrany základní principy výkonu sociálně-právní ochrany zejména

- respektuje individuální přístup ke všem klientům,
- vychází z individuálních potřeb každého klienta,

- podporuje samostatnost klientů,
- uplatňuje individuální přístup k potřebám každého klienta,
- motivuje k péči o děti,
- posiluje sociální začleňování klientů,
- důsledně dodržuje lidská práva a základní svobody,
- podporuje kontakt s přirozeným sociálním prostředím,
- informuje klienta o postupech používaných při výkonu sociálně- právní ochrany.

Pracoviště se řídí:

- etickým kodexem sociálních pracovníků České republiky.
- listinou základních práv a svobod.
- úmluvou o právech dítěte.
- příslušnými ustanoveními zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.
- příslušnými ustanoveními zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.

Sociální pracovník:

- spolupracuje s dalšími odborníky a tím zvyšuje kvalitu poskytované služby.
- usiluje o udržení a zvýšení odborné úrovně sociální práce a uplatňování nových přístupů a metod.
- je zodpovědný za své soustavné celoživotní vzdělávání a výcvik.
- pro svůj odborný růst využívá znalosti a dovednosti svých kolegů a jiných odborníků

Pokud bude poskytována SPOD osobě se specifickými potřebami, bude pracovník postupovat vždy individuálně vzhledem ke konkrétním specifickým potřebám klienta. Pracovník má přehled o tom, kde případnou externí službu zajistit (tlumočnick, neslyšící klient, nevidomí klient, mentální postižení).

Informace jsou dostupné na www.kpzn.cz

Standard kvality č. 11

Rizikové a nouzové situace

Zaměstnanec sociálně-právní ochrany je připraven na výskyt rizikových a nouzových situací, které mohou nastat v souvislosti s výkonem sociálně-právní ochrany včetně postupů při jejich řešení. Rizikové, nouzové situace (agresivní klient, pes, zamezení vstupu do nemovitosti) pracovník vyhodnotí a následně řeší za asistence Policie ČR, zdravotnické záchranné služby.

Standard kvality č. 12

Dokumentace o výkonu sociálně-právní ochrany dětí

System archivace se řídí zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, ve znění pozdějších předpisů. Dále spisovým a skartačním řádem Úřadu městysse Vranov nad Dyjí.

Pracovnice orgánu SPOD je přímo odpovědná za ochranu všech údajů o klientovi, které shromáždila a zpracovala ve spisové dokumentaci, kterou o dětech vede. Spisová dokumentace je vedena řádně a přehledně.

Záznamy o jednotlivých krocích orgánu SPOD jsou nezbytné pro volbu forem pomoci a vzájemnou spolupráci mezi ostatními orgány SPOD a ostatními spolupracujícími institucemi a osobami.

V záznamech je výrazně odlišen popis situace nebo prostředí od interpretací a dojmů

pracovníka, které v těchto situacích prožíval. Při formulování zápisu z jednání, či šetření má pracovník vždy na zřeteli, že veškeré záznamy, které v souvislosti s úkonem SPOD vede, má klient právo nejen číst, ale rovněž se k nim vyjadřovat.

Záznamy vedené ve spisové dokumentaci jsou pravdivé, řádně datované a podepsané. Zachovávají maximum objektivitu.

Při přijetí oznámení je založena spisová dokumentace ROD. Vedení spisové dokumentace je upraveno v souladu s ustanovením zákona č. 359/1999 Sb. a příslušnou směrnicí MPSV (č.j. 2013/26780-21 ze dne 19.09.2013, příloha č. 29 a 30 směrnice), upravující rozsah evidence a obsah spisové dokumentace vedené OSPOD.

Obec přijímá jednotlivé podněty e-mailem, datovou schránkou, písemnou zprávou, telefonickou, osobní či jinou formou a vlastním zjištěním.

Obec vede evidenci dětí, kterým v rámci výkonu SPOD poskytla pomoc a dále rejstřík dětí, u kterých byl obecní úřad dožádán ORP nebo soudem o poskytnutí součinnosti.

Standard kvality č. 13

Vyřizování a podávání stížností

Podávání, vyřizování a evidence stížností se řídí vnitřním předpisem úřadu Městyse Vranov nad Dyjí - "Pravidla pro přijímání a vyřizování stížností". Tento dokument je k nahlédnutí na podatelně Úřadu městyse Vranov nad Dyjí nebo u tajemníka úřadu městyse Vranov nad Dyjí. Stížnost může podat každý, kdo se cítí být poškozen na svých právech či zájmech opatřením nebo jednáním orgánu sociálně-právní ochrany. Orgán sociálně –právní ochrany umožňuje také anonymní podání stížnosti. Podání stížnosti nesmí být stěžovateli na újmu.

Standard kvality č. 14

Návaznost výkonu sociálně-právní ochrany dětí na další subjekty

Orgán sociálně-právní ochrany zprostředkovává a doporučuje klientům služby jiných fyzických a právnických osob podle jejich potřeb.

Návazné služby jsou dostupné na <https://sociálnisluzby.kr-jihomoravsky.cz/> kde je k dispozici Elektronický katalog sociálních služeb Jihomoravského kraje.

V kanceláři pracovníka OSPOD jsou k dispozici tištěné materiály a dále informace na webových stránkách organizací:

www.spo-jmk.cz; www.kpzn.cz; www.znojmo.charita.cz; www.centrumpronevidome.cz;
www.rodinnapolitika.cz; www.jmk.familypoint.cz.